

дерація клінічної хімії і лабораторної медицини) та EFLM (Європейська Федерація з лабораторної медицини). Ця можливість з'явилась через те, що ВАКХЛМ (Всеукраїнська асоціація клінічної хімії та лабораторної медицини) з квітня 2017 року стала повноправним членом (full members) зазначених асоціацій. Викладачі кафедри активно прийняли участь в обговоренні програм післядипломної освіти IFCC Curriculum – Rev0 – December 2017 (effective until further revision), EFLM European Syllabus for post graduate training for Specialists in Laboratory Medicine: version 5 -2018[4,5,6]. В цих програмах значно розширено компетентності спеціалістів з лабораторної медицини, було додано в перелік практичних навичок вміння проводити лабораторні дослідження з використанням сучасного високотехнологічного обладнання.

Ці вимоги було враховано під час створення навчального плану та програми передатестаційних циклів та спеціалізації з клінічної лабораторної діагностики. Відповідно до вимог було підготовлено та опрацьовано нові методичні розробки для слухачів. Вперше розроблено методичні рекомендації для слухачів з опрацювання практичних навичок в «Симуляційному кабінеті з лабораторної медицини», що вже рік відкрито в НМАПО імені П.Л. Шупика[2,3].

Висновки. Завдяки співпраці кафедри клінічної лабораторної діагностики з міжнародними асоціаціями з питань післядипломної підготовки спеціалістів з лабо-

раторної медицини та отримання сучасних міжнародних програм з'явилась реальна можливість привести у відповідність з міжнародними вимогами програми різних циклів післядипломної освіти.

Література.

1. Закон України “Про освіту” від 05.09.2017.
2. Новітні технології відпрацювання практичних навичок за спеціальністю «Клінічна лабораторна діагностика». / Г. Г. Луньова, О. А. Олійник, О. П. Завадецька, Т. Т. Федорова, Г. М. Ліпкан, Є. О. Кривенко//Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ «Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні» Тернопіль, 18–19 травня 2017 року. – том 1 – с. 344-345
3. Роль симуляційного центру в реалізації нових освітніх стандартів на кафедрі клінічної лабораторної діагностики/ Г. Г. Луньова, О. П. Завадецька, Є. О. Кривенко, Г. М. Ліпкан, О. О. Олійник, Т. Т. Федорова// Збірка наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л.Шупика». – Київ, 2017. – випуск 27 с.80-84
4. ISO EN 15189:2012 “Medical laboratories – Requirements for quality and competence”
5. The EFLM European Syllabus for post graduate training for Specialists in Laboratory Medicine version 5 – 2018
6. ISO EN 15189:2012 “Medical laboratories – Requirements for quality and competence”

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРОВІЗОРІВ-ІНТЕРНІВ

Мазулін О.В., Смойловська Г.П., Малюгіна О.О.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Світовий розвиток сучасних інформаційних технологій навчання потребує впровадження найбільш удосконалених освітніх методів, використання яких має особливе значення для формування професійної компетенції. Відбувається поступове зміщення акцентів у галузь створення інформаційних продуктів і ресурсів, надання інформаційних послуг, здійснення взаємодії засобами Інтернет мережі. Спостерігається тенденція злиття традиційних освітніх методик з сучасними ІТ-технологіями та створення на їх основі інтегрованих систем навчання [1, 3, 5].

Одним з найбільш перспективних напрямів у навчанні провізорів-інтернів у системі післядипломної освіти є дистанційне навчання. Його метою є надання вищими навчальними закладами можливості освоєння основних і додаткових професійних освітніх програм безпосередньо за місцем проживання і відкриває широкі можливості для підвищення кваліфікаційного рівня без відриву від місця роботи.

Дистанційна освіта дозволяє повною мірою використовувати сучасні засоби передачі освітньої інформації та управління навчальним процесом. Крім того, система дистанційної освіти має позитивний вплив на розвиток навчального закладу, так як дозволяє розвиватися відповідній інфраструктурі, що задовольняє потреби з забезпеченням навчально-методичними посібниками, оснащенням комп'ютерною та телекомунікаційною технікою і технологіями [2].

На наш час елементи дистанційної освіти досить широко застосовуються при традиційних формах навчання

фармацевтичних дисциплін для студентів, провізорів-інтернів, провізорів та фармацевтів.

В Україні з 2000 по 2017 рр. здійснено випуск II видань Державної Фармакопеї, введені нові нормативні документи, які регламентують практичну діяльність фармацевтичних закладів («Good Pharmacy Practice», «Good Storage Practices for Pharmaceuticals», «Good Manufacturing Practice», «Good Laboratory Practice», «Good Distribution Practice» та ін.), постійно поширюється та поновлюється сучасний ринок препаратів, які налічує більш ніж 13000 найменувань. Цей величезний обсяг інформації потребує постійного розвитку та впровадження доступної дистанційної освіти насамперед для засвоєння нових знань провізорами-інтернами на перших кроках їх професійної діяльності [4, 6].

Основна частина. Викладачами кафедри розроблено та впроваджено в учбовий процес on-line курси на платформі edX з аудіо- та відео- супроводом для самостійної роботи провізорів-інтернів за фахом «Загальна фармація» з курсів: «Фармакогнозія», «Фармацевтична аналіз лікарських засобів», «Фармацевтична технологія». On-line курси розроблені на основі типового навчального плану та програми спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності «Загальна фармація» та відповідним чином затверджених робочих навчальних програм з дисциплін. Запропоновані on-line курси включені до проекту ЗДМУ «Стратегія впровадження on-line курсів у навчальний процес медичного університету на платформі edX».

Розробку курсів здійснювали за попередньо обговореної структурою. Контент курсів поділяється на розділи

і компоненти та побудовані на основі щотижневого планування. Тривалість курсів складає 10 тижнів. Кожний розділ має мету заняття, перелік навичок, які отримують інтерни при вивченні розділу, інформаційний матеріал, необхідний для реалізації всіх запланованих в рамках курсу видів робіт. Інформаційний матеріал представлений текстом, ілюстраціями, схемами та графіками, відеоматеріалами, доступними для ознайомлення. При необхідності більш повного вивчення деяких матеріалів, надані посилання на першоджерела з можливістю on-line переходу до даного контенту. Контроль за засвоєнням матеріалу проводиться за допомогою тестів. У результаті виконання завдань інтернам надається проміжна оцінка за кожну виконану тему.

Крім того, на сайті кафедри надані додаткові матеріали, що включають методичні розробки, дидактичний матеріал, контрольні питання для підготовки до складання ліцензійного іспиту «Крок-3. Фармація» та Державного іспиту, список першоджерел.

Застосовувана освітня технологія дуже зручна, не передбачає обов'язкової участі інтернів в синхронних заходах і забезпечує можливість досягнення результатів навчання незалежно від місця їх знаходження. Подальше впровадження процесу навчання на запропонованій основі надає більші можливості для формування компетенції у провізорів-інтернів.

Однак, необхідно відзначити недоліки, пов'язані з дистанційним навчанням: високі вимоги до самоорганізації осіб, що проходять навчання; психологічні, пов'язані з відсутністю особистого спілкування з викладачем і між самими провізорами-інтернами; недоліки, які обумовлені недостатністю контенту, технологій та телекомунікаційної інфраструктури.

Також варто відмітити про необхідність розробки типової навчальної програми з дисциплін, яка надасть правову основу для повноцінного застосування сучасних дистанційних on-line технологій в навчальному процесі. Викладачами кафедри запропоновано перед початком проведення дистанційного навчання здійснення вхідного контролю знань та практичних навичок, з метою відокремлення нездатного до нього контингенту. Для цього також доцільно активно використовувати зворотній метод на-

вчання на заочних базах та поглиблення окремих розділів у щоденнику роботи провізора-інтерна, виконання індивідуальних самостійних завдань з актуальних питань підготовки до «Крок-3. Фармація».

Висновки. Проведеними дослідженнями встановлено, що дистанційне навчання провізорів-інтернів підвищує ефективність їх самостійної роботи при проходженні курсу інтернатури зі спеціальності «Загальна фармація» та підготовки до Державного іспиту і ліцензійного іспиту «Крок-3. Фармація», надає нові можливості для засвоєння і закріплення необхідної компетенції, професійних навичок із застосуванням концептуального моделювання явищ і процесів.

Література

1. Адамова І. Дистанційне навчання: сучасний погляд на переваги та проблеми / І. Адамова, Т. Головачук // Вітоки педагогічної майстерності. – 2012. – № 10. – С. 3-6.
2. Вимоги до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України №1518 від 30.10.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1857-13>.
3. Деменкова Т. А. Проектирование систем дистанционного обучения с элементами аппаратной поддержки: учеб. пособие / Т. А. Деменкова. – М. – МИРСА, 2009. – 175 с.
4. Информационно-коммуникативная среда в системе непрерывного профессионального развития медицинских кадров / С. А. Блащенко, Д. Е. Овчинников, М. И. Береславский и др. // Медицинское образование и профессиональное развитие. – 2011. – №1. – с. 23-30.
5. Положення про дистанційне навчання, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України №466 від 25.04.2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
6. Пахолко, С.А. Стан впровадження дистанційної освіти в Україні / С.А. Пахолко // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Педагогічні науки. – Черкаси, 2009. – Вип. 155. – С.89-95.

НАВЧАННЯ ІНТЕРНІВ-ПЕДІАТРІВ РАЦІОНАЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ ДІТЕЙ ВІКОМ 1-18 РОКІВ

Макеєва Н.І., Одинець Ю.В., Саратов В.М., Губар С.О., Казанов В.Я.

Харківський національний медичний університет

Необхідність проведення занять з інтернами-педіатрами на цю тему з'явилася в зв'язку з рекомендаціями МОЗ України від 8-11 грудня 2017 р. по харчуванню дітей у віці від 1 до 18 років, перегляду яких не було протягом останніх 19 років. Проблема «дієта та ожиріння» надзвичайно актуальна для світової спільноти і України. Викладене стало підставою для розробки кафедрою методичних матеріалів лекції і семінарського заняття з проблеми «дієта і ожиріння» з оцінкою вгодності і обговоренням можливої ролі її в механізмах розвитку захворювань з різними нозологічними формами.

Лекція і семінар передбачають розгляд ряду питань, реалізація яких здійснюється через самопідготовку з подальшим обговоренням на семінарі: 1) актуальність теми; 2) надмірна вага, ожиріння і захворюваність; 3) надмірна

вага, ожиріння в різні вікові періоди життя дитини; 4) незбалансованість харчування дітей і ожиріння; 5) трансжири і ожиріння; 6) роль сім'ї в приготуванні якісної їжі і раціональне харчування дитини; 7) шкільне харчування і високовуглеводиста їжа; 8) фізична активність, гіподинамія дітей різних вікових груп і дитяче ожиріння; 9) раціональне харчування дітей різних вікових груп; 10) роль держави і закладів охорони здоров'я в розробці нормативно-правових заходів щодо запобігання росту дитячого ожиріння. В кінці заняття підводяться підсумки, обговорюються роль і місце педіатра, сімейного лікаря у вирішенні питань раціонального харчування дитини індивідуального в кожному конкретному випадку.

Створення навчально-методичних матеріалів для лікарів-інтернів на базі рекомендацій МОЗ України дозво-